

סוגיות בתולדות מדינת ישראל בעשורים - השלישי, הרביעי, והחמישי (20 שעות)

על צוות ההוראה לבחור שלושה נושאים לפחות.

מוקדים וסוגיות ערכיות לדיון	מיומנויות והצעות דידקטיות	ידע
דמוקרטיה, לכידות חברתית כיצד חילופי שלטון בחברה דמוקרטית יכולים לבטא תיקון, ייצוג ושנוי חברתי, ובה בעת להציב אתגר של שמירה על אמון, לכידות וכבוד הדדי בין קבוצות שונות?	אוריינות לשונית - קריאת קטע מספר לימוד או מקור היסטורי וזיהוי הרעיון המרכזי והמושגים המרכזיים. - כתיבת פסקה המסבירה אירוע היסטורי. - הצגת נושא תוך שימוש במושגים היסטוריים רלוונטיים. אוריינות מידע, חשיבה ביקורתית - קריאה והערכת מקורות: ניתוח מקור היסטורי (מסמך, כרזה או תמונה): מי יצר אותו, מתי ולשם מה. - השוואה בין שני מקורות המתארים אותו אירוע וזיהוי דמיון ושוני ביניהם. - בניית טבלה המרכזת מידע ממספר מקורות שונים. - יצירת ציר זמן או מפת מושגים המסכמים את המידע שנלמד. חשיבה ביקורתית - בניית מפת גורמים לאירוע היסטורי והבחנה בין גורמים ארוכי טווח לבין גורמים מיידיים. - זיהוי ההבדל בין תיאור עובדתי לבין פרשנות במקור היסטורי. - השוואה בין שני הסברים אפשריים לאירוע היסטורי ובחינת נקודות החוזק של כל הסבר. - ניסוח טיעון היסטורי קצר הכולל טענה וראיות התומכות בה. חשיבה יצירתית, אוריינות דיגיטלית, חשיבה ביקורתית - פיתוח פרשנות היסטורית: כתיבת מכתב מנקודת מבט של אדם שחי בתקופה הנלמדת. - יצירת כרזה, תרשים או אינפוגרפיקה המסבירים תהליך היסטורי. - בניית ציר זמן הממחיש את התפתחות האירועים המרכזיים. - העלאת שאלות חדשות לחקירה היסטורית בעקבות הלימוד.	1. המהפך הפוליטי (1977). - גורמים לירידת כוחו של המערך: השפעת מלחמת יום הכיפורים; תהליכי שנוי דמוגרפיים, חברתיים ותרבותיים; שינויים במפה הפוליטית. - בחירות 1977 והקמת ממשלת בגין הראשונה.

מוקדים וסוגיות ערכיות לדיון	מיומנויות והצעות דידקטיות	ידע
חופש ביטוי, לכידות חברתית כיצד יכולה חברה דמוקרטית לנהל מחלוקת ציבורית על מלחמה, בלי לפגוע בלכידות החברתית, בכבוד לחיילים ובזכות לביקורת?	אוריינות לשונית - קריאת קטע מספר לימוד או מקור היסטורי העוסק ברקע למלחמה וזיהוי הרעיונות המרכזיים. - כתיבת פסקה המסבירה את הגורמים לפרוץ המלחמה תוך שימוש במושגים היסטוריים. - ניסוח טיעון היסטורי: מה היו הגורמים המרכזיים לפרוץ המלחמה? אוריינות מידע, חשיבה ביקורתית - ניתוח מפה המתארת את אזור הלחימה ואת התקדמות הכוחות. - קריאת מקור היסטורי או עדות מן התקופה וזיהוי נקודת המבט של הכותב. - הצלבת מידע ממספר מקורות שונים על מהלך המלחמה. חשיבה ביקורתית - בניית מפת גורמים לפרוץ המלחמה (גורמים אזוריים, ביטחוניים ובינלאומיים). - הבחנה בין גורמים ארוכי טווח לבין אירועים שהיוו טריגר לפרוץ המלחמה. - בחינת ההבדלים בין מטרות המלחמה לבין תוצאותיה בפועל. חשיבה יצירתית, אוריינות דיגיטלית - כתיבת מכתב של אדם החי בישראל בתקופת המלחמה המתאר את המציאות באותה תקופה. - יצירת ציר זמן של האירועים המרכזיים במלחמה. - בניית תרשים המתאר את שלבי המלחמה ואת האירועים המרכזיים בה.	2. מלחמת לבנון הראשונה. - מקומה של לבנון בתפיסת הביטחון של ישראל. - הגורמים לפרוץ המלחמה: מצבה של לבנון ערב המלחמה (ארגוני הטרור הפלסטיניים, מלחמת אזרחים). - פרוץ המלחמה: נסיבות לפרוץ המלחמה ביוני 1982 - אירועים מרכזיים במלחמה. - תוצאות המלחמה והשפעתה על ישראל והמזרח התיכון. - המלחמה והחברה הישראלית.

תוכנית הלימודים בהיסטוריה לכיתות ו' – י"ב לבית הספר הממלכתי

מוקדים וסוגיות ערכיות לדיון	מיומנויות והצעות דידקטיות	ידע
מניעת אלימות, דיאלוג כיצד יכולה קבוצה לבטא מצוקה, מחאה ודרישה לשינוי בדרכים אחרתיות ולגיטימיות, בלי לפנות לאלימות הפוגעת בחיי אדם ובאפשרות לדיאלוג?	אוריינות לשונית - קריאת קטע מספר לימוד או מקור היסטורי העוסק ברקע לאינתיפאדה וזיהוי הרעיונות המרכזיים. - הסבר לגורמים לפרוץ האינתיפאדה תוך שימוש במושגים היסטוריים. - ניסוח טיעון היסטורי: מהם הגורמים המרכזיים לפרוץ האינתיפאדה? אוריינות מידע, חשיבה ביקורתית - ניתוח מקור היסטורי מן התקופה (ידעה עיתונאית, מסמך או עדות) - זיהוי נקודת המבט של הכותב ומטרת המקור. - הצלבת מידע ממספר מקורות שונים על האירועים. חשיבה ביקורתית - בניית מפת גורמים לפרוץ האינתיפאדה (גורמים פוליטיים, חברתיים ואזרחיים). - הבחנה בין גורמים ארוכי טווח לבין אירועים שהיוו טריגר לפרוץ ההתקוממות. - בחינת ההבדלים בין הגורמים לפרוץ האירועים לבין התפתחותם בהמשך. - השוואה בין המצב בשטחים לפני האינתיפאדה לבין המצב בתקופת האינתיפאדה. - השוואה בין דרכי פעולה שונות של גורמים המעורבים באירועים. חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטיטלית - יצירת ציר זמן של האירועים המרכזיים במהלך האינתיפאדה. - בניית תרשים המתאר את שלבי האירועים ואת נקודות המפנה המרכזיות.	3. האינתיפאדה הראשונה. - מבוא: ישראל והפלסטינים מ-1964 עד האינתיפאדה. - הגורמים לפרוץ האינתיפאדה. - מאפייני האינתיפאדה. - סיום האינתיפאדה והסכם אוסלו. - האינתיפאדה והזירה הבינלאומית (סוף המלחמה הקרה). - השפעת האינתיפאדה על החברה הישראלית.

מוקדים וסוגיות ערכיות לדיון	מיומנויות והצעות דידקטיות	ידע
אחריות כלכלית, אחריות חברתית כיצד יכולה מדינה להתמודד עם משבר כלכלי חריף ולייצב את המשק, בלי לוותר על אחריות חברתית, הוגנות ואמון הציבור?	אוריינות מידע, חשיבה ביקורתית - קריאת גרף או טבלה המתארים את שיעורי האינפלציה בישראל בשנות ה-80 (דוגמה 1, דוגמה 2). - ניתוח מקור מידע מן התקופה (קטע עיתונות או נתונים כלכליים) וזיהוי המידע המרכזי – <u>סרטון של כאן 11</u> - הצלבת מידע ממספר מקורות על מצב המשק בישראל לפני התוכנית הכלכלית. חשיבה ביקורתית - בניית מפת גורמים למשבר הכלכלי (גורמים כלכליים, מדיניות ממשלתית ומהלכים במשק). - הבחנה בין גורמים שהובילו למשבר לבין צעדים שנקטו כדי להתמודד איתו. - זיהוי הקשר בין מדיניות כלכלית לבין השפעותיה על המשק והחברה. - השוואה בין מצב המשק בישראל לפני תוכנית הייצוב לבין מצבו לאחר יישומה. - השוואה בין מדיניות כלכלית בתקופות שונות והשפעתה על המשק. אוריינות לשונית - כתיבת טיעון: מטרת תוכנית ייצוב המשק. - ניסוח טיעון היסטורי: הגורמים המרכזיים לשינוי במצב הכלכלי בעקבות התוכנית לייצוב המשק. חשיבה יצירתית - בניית ציר זמן המתאר את שלבי המשבר הכלכלי ואת צעדי תוכנית הייצוב. - יצירת תרשים המציג את הקשר בין המשבר הכלכלי לבין השינויים במדיניות הכלכלית.	4. המשבר הכלכלי של שנות ה-80 ותוכנית ייצוב המשק. - הגורמים למשבר: השפעת מלחמת יום הכיפורים; שינוי המדיניות הכלכלית. - ביטויי המשבר: הפר-אינפלציה; משבר מערכת הבנקאית. - תוכנית לייצוב המשק – מהי תוכנית לייצוב המשק; מה השינוי שיצרה במשק ובחברה הישראלית.

מוקדים וסוגיות ערכיות לדיון	מיומנויות והצעות דידקטיות	ידע
זהות משותפת, רב-תרבותיות כיצד יכולה מדינה לקלוט עולים מרקעים מגוונים באופן שמחזק שייכות וזהות משותפת, ובה בעת מכבד את תרבותם, ניסיונם ותרומתם הייחודית?	אוריינות מידע, חשיבה ביקורתית - קריאת גרפים וטבלאות המתארים את היקף העלייה לישראל בתקופות שונות. - ניתוח מקור היסטורי מן התקופה (כתבה, עדות או מסמך) המתאר את חוויות העלייה והקליטה. - הצלבת מידע ממספר מקורות על מאפייני העלייה ועל מדיניות הקליטה (ניתן לבצע השוואות לקליטת העולים בשנות ה-50 וה-60). - ניתוח מקורות מסוגים שונים (קטע עיתונות, עדות אישית או מקור תרבותי) המתארים חוויות של קבוצות שונות בחברה הישראלית, וזיהוי תפיסות שונות של זהות ותרבות. חשיבה ביקורתית - בניית מפת גורמים לגלי העלייה לישראל (גורמים חברתיים, פוליטיים וכלכליים – גורמים דוחפים וגורמים מושכים). - הבחנה בין גורמים לעלייה לבין גורמים שהשפיעו על אופן הקליטה בישראל. - בחינת הקשר בין מדיניות הקליטה לבין השינויים שחלו בחברה ובמשק. - השוואה בין מאפייני העלייה מארצות שונות ובין דרכי הקליטה של קבוצות עולים שונות. - השוואה בין תקופות שונות של קליטת עלייה בישראל. - השוואה בין מדיניות הרב-תרבותיות שהתפתחו בהמשך המדינה לבין תפיסות כור-ההיתוך בעשורים הראשונים של המדינה. - השוואה בין מדינת ישראל בראשית המדינה למדינת ישראל בשנות ה-90 (כלכלה, חברה, פוליטיקה, מצב ביטחוני). אוריינות לשונית, חשיבה ביקורתית ניסוח טיעון היסטורי: השפעת גלי העלייה על החברה והכלכלה בישראל. חשיבה יצירתית, אוריינות דיגיטלית - כתיבת מכתב מנקודת מבט של עולה חדש המתאר את תהליך הקליטה. - בניית ציר זמן של גלי העלייה המרכזיים בתקופה זו. - יצירת תרשים המתאר את השפעת העלייה על תחומים שונים בחברה הישראלית.	5. קליטת העלייה. - מאפייני העלייה ואתגריה: ארצות המוצא (ברית המועצות, חבר העמים, אתיופיה); היקף העלייה; מאפייני העולים. - הגורמים לגלי העלייה השונים. - מאפייני הקליטה של גלי העלייה ושינוי שחל במדיניות הקליטה (מכור היתוך לרב-תרבותיות). - תרומתם של העולים למדינת ישראל.

מוקדים וסוגיות ערכיות לדיון	מיומנויות והצעות דידקטיות	ידע
שלום, פשרה, אחריות מדינית כיצד יכולה מדינה לקדם שלום עם מדינות שכנות באמצעות פשרה והכרה הדדית, בלי לוותר על ביטחון, אחריות לאומית ואמון הציבור?	אוריינות מידע, חשיבה ביקורתית - קריאת קטע מן הסכם השלום או מקור היסטורי מן התקופה וזיהוי עיקרי ההסכם. - ניתוח מקור היסטורי (נאום, מסמך או קטע עיתונות) המתאר את תהליך השלום. - הצלבת מידע ממספר מקורות על שלבי המשא ומתן. חשיבה ביקורתית - בניית מפת גורמים שהובילו לחתימת הסכמי השלום (גורמים מדיניים, אזוריים ובינלאומיים). - הבחנה בין גורמים ארוכי טווח לבין אירועים שהובילו לפריצת הדרך המדינית. - זיהוי האינטרסים של הצדדים המעורבים בתהליך. - השוואה בין הסכם השלום עם מצרים לבין הסכם השלום עם ירדן מבחינת הרקע, התהליך והמשמעויות. - השוואה בין מצב היחסים בין המדינות לפני ההסכמים לבין מצבם לאחר ההסכמים. אוריינות לשונית - כתיבת פסקה המסבירה את משמעות הסכמי השלום למדינת ישראל. - ניסוח טיעון היסטורי: הגורמים המרכזיים שאפשרו את חתימת ההסכמים. חשיבה יצירתית, אוריינות דיגיטלית - כתיבת מכתב של אדם החי בתקופת חתימת ההסכמים המתאר את האירועים מנקודת מבטו. - בניית ציר זמן של שלבי תהליך השלום. - יצירת תרשים המתאר את השלכות ההסכמים על היחסים בין המדינות.	6. הסכמי שלום (מצרים וירדן). מצרים: - הגורמים לחתימה על הסכם שלום עם מצרים: המלחמה הקרה; מלחמת יום הכיפורים; מדיניותם של סאדאת וממשלת ישראל. - תהליך השלום: ביקור סאדאת; קמפ-דוויד; עיקרי ההסכם. - השפעה של ההסכם על מדינת ישראל. ירדן: - רקע: יחסי ישראל-ירדן משנת 1947. - נסיבות שהובילו לחתימת ההסכם. - עיקרי ההסכם והשפעתו על מדינת ישראל.

מוקדים וסוגיות ערכיות לדיון	מיומנויות והצעות דידקטיות	ידע
חופש ביטוי, מניעת אלימות כיצד ניתן לשמור על חופש ביטוי ומחלוקת פוליטית בחברה דמוקרטית, בלי לאפשר הסתה, דה-לגיטימציה או אלימות?	אוריינות מידע, חשיבה ביקורתית - קריאת מקור מן התקופה (נאום, כתבה או עדות) וזיהוי המידע המרכזי. - ניתוח מקור היסטורי המתאר את האירועים סביב הרצח וזיהוי נקודת המבט של הכותב. חשיבה ביקורתית - בניית מפת גורמים המתארת את הרקע החברתי והפוליטי לאירוע. - הבחנה בין הגורמים שהובילו לאירוע לבין השפעותיו על החברה. - זיהוי הקשר בין מתחים בחברה לבין התרחשות האירוע. חשיבה ביקורתית השוואה בין מצב החברה לפני האירוע לבין השינויים שחלו לאחריו. אוריינות לשונית - כתיבת פסקה המסבירה את משמעות האירוע עבור החברה הישראלית. - ניסוח טיעון היסטורי: השפעת האירוע על החברה בישראל.	7. רצח רבין. הוויכוח בחברה הישראלית והקצנת השיח הפוליטי: רצח רבין והשפעתו על החברה הישראלית.